

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse osalise lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	29.08.2024, Haapsalu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Marelle Ulla
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24257050108
Kuriteo kvalifikatsioon:	Karistusseadustik (KarS) § 245 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik XXX)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja, milles XXXi kahtlustatakse KarS § 245 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisnes selles, et tema, grupis koos XXX 24.06.2024 kella 06.40 paiku võttis omavoliliselt Haapsalus, XXX maja seinale kinnitatud lipuhoidikust riikliku püha puhul heisatud ja XXX korteriühistule kuuluva Eesti Vabariigi lipu, misjärel liikus XXX hoone juurde hoides vasakus käes Eesti Vabariigi lippu, mis lohises vastu maad, kus ühiselt kooskõlastatult pani lipu kõnnitee kõrval olevas kraavis asuvasse vihmavee äravoolu truupi. Seega oma tahtliku tegevusega pani XXX toime Eesti Vabariigi ametliku sümboli, Eesti Vabariigi lipu, teotamise.

Kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Viidatud paragrahvi lõike 7 järgi, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, vaadanud läbi kriminaaltoimiku materjalid, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lõigetes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks järgmistel motiividel.

Käesoleval juhul on prokurör seisukohal, et isiku süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seaduseandja sätestatud karistusraame. Kahtlustatav XXX on 24-aastane varem kriminaal- ja väärteokorras karistamata isik. Prokuratuuri andmetel ei ole tema suhtes hetkel menetluses ühtegi teist kriminaalmenetlust. Samuti ei ole isiku suhtes varem kriminaalmenetlust lõpetatud KrMS § 202 alusel avaliku menetlushuvi puudumisega.

XXX on kahtlustatavana ülekuulamisel avaldanud kahetsust ning selgitanud, et tal ei olnud plaanis Eesti lipuga midagi paha teha, aga saab aru, et käitus valesti. KarS § 245 lg 1 järgi kvalifitseeritav kuritegu on teise astme kuritegu, mille eest näeb karistusseadustik ette karistusena rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse. Karistusseadustikus sätestatu kohaselt ei ole viidatud kuriteo eest ette nähtud vangistuse alammäära. Karistusraamistiku ulatuse seadmisega annab seadusandja hinnangu sellele, kui kaalukas on koosseisu täitmise korral õigushüve rikkumine ja kui intensiivset karistusõiguslikku sekkumist on rikkumise korral vajalik rakendada. Kuivõrd kõnesoleva süüteo eest võib mõista ka rahalise karistuse, järeldub sellest, et seadusandja hinnangul on tegemist kuriteoga, mille puhul võib isiku süüd pidada väikeseks, sest väiksemad sanktsioonimäärad viitavad ka

väiksemale süüle. Nendel kaalutlustel on võimalik teha järeldus, et kahtlustatava süü ei ole nii suure kaaluga mis õigustaks tema suhtes kohtulikku karistamist.

Kahtlustatava osas puudub ka avalik menetlushuvi, mis takistaks menetluse lõpetamist KrMS § 202 alusel. Avaliku menetlushuvi all tuleb mõista üld- ja eripreventiivseid kaalutlusi. Avalik menetlushuvi on eripreventiivsete kaalutluste kohaselt olemas siis, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda, kui suur on selline tõenäosus, on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, sealjuures kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga. Avalik menetlushuvi on üldpreventiivsest aspektist lähtuvalt olemas siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Kuriteod, milles menetluse lõpetamine ei ole eelduslikult kooskõlas üldpreventiivsete kaalutlustega, nähtuvad riigi peaprokuröri 15.03.2022 juhise nr RP-1-2/22/1. Viidatud dokumendi punktide 3.3 ja 3.3.8 järgi on avalik menetlushuvi olemas riigivastaste kuritegude puhul. KarS § 245 lg 1 järgi kvalifitseeritav kuritegu paigutub karistusseadustikus riigivastaste süütegude peatükis. Koosseisuga kaitstavaks õigushüveks on Eesti Vabariigi kui vaba ja demokraatliku õigusriigi eksistents. Olgugi, et Eesti Vabariigi lipu teotamine kui süütegu kuulub karistusseadustiku riigivastaste kuritegude peatükki ning omab sellest tulenevalt teatud riiklikku tähtsust, on süüteo näol tegemist peatüki kõige leebema karistusraamistikuga kuriteokoosseisuga. Olenemata vaieldamatult suurt avalikku huvi tekitavate süütegudega samasse peatükki liigitumisest ei ole aga alust eeldada, et lipu teotamisega seotud kriminaalmenetluse läbiviimise suhtes oleks vaikumisi jaatata avaliku huvi olemasolu. Kriminaalasja tehioludest tulenevalt käitus kahtlustatav Eesti Vabariigi lipuga küll väärilt, kuid ta mõistis oma teo keelatust ning on nõustunud prokuröri poolt määratud kohustuste täitmisega. Vähetähtis ei ole ka see, et riigilipp sai tagastatud omanikule tervelt ning kasutuskõlblikult. Seetõttu on prokurör seisukohal, et avalik menetlushuvi kriminaalmenetluse jätkamiseks on eelloetletud põhjustel ära langenud.

Prokurör on seisukohal, et XXXile etteheidetava süüteo kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega kui kriminaalkorras karistamisega. Ka on KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutatavad ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Prokurör, hinnanud kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku varasemat ja ka teo toimepanemise järgset käitumist on seisukohal, et KarS § 56 lg 1 sätestatud eesmärgid on võimalik saavutada ka kriminaalmenetluse lõpetamisega ja kohustuste määramisega.

Seega, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks avalik menetlushuvi on ära langenud, siis leiab prokurör, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXXi suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 7 ja 206 abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24257050108 menetlus XXXi suhtes seoses avaliku menetlushuvi puudumisega.
2. Määratud kohustuse liik: **tasuda 500 (viissada) eurot riigituludesse** (makseinfo lisalehel, tasumisel märkida viitenumber)
3. Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: **29.01.2025**. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: võetakse seisukoht lõpliku menetlusotsuse tegemisel.
6. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: andmeid ei ole kogutud.
7. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.

8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata anda kahtlustatavale.

Marelle Ulla

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustusega nõus:

XXX(allkiri ja kuupäev)